

Найменшу кількість хворих на мастит корів (3,1 %) було виявлено у групі сухостійних тварин, а найбільшу – після отелу, на початку лактації (45,2 %) та за гінекологічних хвороб (17,3 %). Після осіменіння та серед тільних тварин запалення молочної залози реєстрували у 4,2 і 5,6 % корів відповідно.

Таким чином, найбільша кількість корів, хворих на мастит, реєструвалася після отелу тому наступний етап наших досліджень був пов'язаний із пошуком ефективних терапевтичних заходів за гострого післяродового маститу. З цією метою у дослідну та контрольну групи за принципом аналогів відбирали по 15 тварин на 1–10 добу після отелу. У контрольній групі тваринам під час лікування застосовували неоксол, енроксил 10 % та кетолاین. У дослідній групі терапевтична схема включала введення амоксициліну, бенстрепу та кетолайну. Контроль ефективності терапевтичних заходів здійснювали за кількістю введень препаратів, кількістю тварин, що одужали за курс лікування і кількістю корів з рецидивом хвороби.

Після проведення досліджень встановили, що у кінці курсу лікування в контрольній групі де для лікування корів з гострим маститом застосовували неоксол, енроксил 10 % та кетолاین одужало 93,3 % тварин. До кінця досліду у цій групі корів було виявлено 6,7 % тварин з хронічним маститом та 46,7 % – із субклінічним.

Використання амоксициліну, бенстрепу та кетолайну було більш ефективним. Так, після курсу лікування одужало на 6,7 % більше корів, хворих на гострий післяродовий мастит порівняно з попередньою групою тварин. У дослідній групі корів через 30 діб досліджень ми жодного разу не реєстрували рецидиву клінічного маститу та на 20,0 % було менше корів із прихованим запаленням молочної залози.

#### СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Байдевятова Ю.В. Серозний мастит корів різних порід: поширеність, діагностика, терапія та профілактика: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. вет. наук: 16.00.07. К., 2010. 20 с.
2. Плахотнюк І.М. Вплив стану молочної залози на відновлення відтворної функції корів за гіпофункції яєчників: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. вет. наук: 16.00.07. К., 2009. 20 с.
3. Ефективність діагностики, профілактики та терапії корів, хворих на мастит / А.О. Масс та ін. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького. 2016. Т. 18, № 1 (65), Ч. 1. С. 101–104.
4. Поширення та взаємозв'язок маститу із післяродовою патологією у корів в умовах господарств Дніпропетровської області / Л.В. Корейба та ін. Науково-технічний бюлетень НДЦ біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК. 2012. Т. 1, №1. С. 34–39.
5. Школа тваринника: Як визначити мастит у корови та лікування маститу. Kurkul. com. Онлайн-асистент фермера: веб-сайт. URL: <https://kurkul.com/interview/830-shkola-tvarinnika-yak-viznachiti-mastit-u-korovi-ta-likuvannya-mastitu> (дата звернення: 01.11.2020).

**УДК: 636.084/.8**

**ПІДЧКУР А.О.**, магістрант

Науковий керівник – **ПЛАХОТНЮК І.М.**, канд. вет. наук

*Білоцерківський національний аграрний університет*

*igor.plahotnuk@btsau.edu.ua*

#### **ЕФЕКТИВНІСТЬ РІЗНИХ МЕТОДІВ ШТУЧНОГО ВИГОДОВУВАННЯ КОШЕНЯТ**

Використання молока, цукру і вареного рису у молочній суміші для вигодовування кошенят виявилось більш ефективним. Так, у цій групі тварин спостерігалось збільшення на 1,5 і 0,2 °С температури тіла, на 4,6 і 175,4 г маси тіла, на 9,9 і 72,8 г кількості спожитого корму відповідно до сьомої й тридцятої доби досліду та зменшення на 33,3 % кількості тварин з диспепсією.

**Ключові слова:** кішка, кошеня, суміш для вигодовування, молоко, жовток яйця, диспепсія.

Досить часто виникає необхідність у штучному вигодовуванні кошенят. Такі ситуації з'являються через смерть самки, відсутності у неї молока, наявності серйозних захворювань тощо. І якщо не вдалося знайти лактуючу кішку, тоді штучне вигодовування лягає на плечі

власника домашньої тварини. Даний процес досить клопіткий та складний і вимагає значного терпіння й певних знань [1].

Важливо на першому етапі під час штучного вигодовування для малюків, які залишилися без материнської турботи, створити затишне і тепле місце [1, 2]. Для цього можна використовувати готовий інкубатор для кошенят, забезпечений для обігріву інфрачервоною лампою. В інкубаторах важливо підтримувати правильний температурний режим: у перший тиждень життя температура повинна складати 30–32 °С, у другий тиждень – 28–30 °С, а після четвертого тижня – 24 °С.

Щоб кошеня активно росло і розвивалося, йому необхідний особливий режим харчування [3, 4]. Так, новонароджених тварин годують через кожні дві години вдень і вночі. Через два тижні вихованця годують вдень кожні дві години, а вночі – кожні чотири години. Починаючи з третього тижня життя вигодовувати кошенят вночі потрібно один раз, а вдень – через дві години. З четвертого тижня нічні випоювання молока не проводять, а в день годують через кожні чотири години. Далі з шостого тижня поступово вводять у раціон перекручене варене м'ясо, сир, овочі, а годування молоком здійснюється за потребою. На момент коли кошеняті виповниться 3 місяці воно повинно їсти самостійно тверду їжу.

Для харчування кошенят рекомендується використовувати козяче молоко або штучний замінник котячого молока. Також можна з цією метою використовувати і сухі суміші для дитячого харчування. Деякі науковці [1] свідчать про те, що використання коров'ячого молока може бути причиною загибелі кошенят так як таке молоко не засвоюється організмом. Проте, інші дослідники [2] доводять, що суміші для вигодовування з коров'ячим молоком можна використовувати без побоювань, адже вони легко переносяться кошенятами. Безпосередньо перед вигодовуванням суміш потрібно підігріти до температури 30–38 °С. Вигодовування найкраще проводити за допомогою піпетки або шприца без голки.

В процесі штучного вигодовування необхідно контролювати вагу кошенят (щотижня маса повинна збільшуватися на 100–150 г) та консистенцією калових мас. Кал рідкої або твердої консистенції свідчить про розлад харчо травлення і може бути викликаний бактеріальною інфекцією.

Враховуючи вище наведені дані за **мету** роботи ми обрали вивчити ефективність різних методів штучного вигодовування кошенят.

Свої дослідження проводили на базі Ветеринарного центру «Звірополіс» м. Київ. Під час проведення досліджень від трьох кішок за принципом аналогів у контрольну групу відібрали шість кошенят, а в дослідну – 8 тварин. Суміш для годування кошенят у контрольній групі містила молоко, жовток яйця та нерафіновану олію, а у дослідній – молоко, цукор та варений рис. Контроль ефективності вигодовування проводили протягом 30 діб шляхом щоденної термометрії, визначення маси тварин, кількості спожитого корму та кількості кошенят з диспепсією.

Після проведення досліджень встановили, що температура тіла кошенят у контрольній групі на початку дослідження була 33,3 °С, через тиждень – 34,1 °С і у кінці досліджень – 38,2 °С. Вага кошенят у цій групі в першу добу вигодовування була 84,7 г, на сьому добу – 90,5 г і на тридцять добу – 305,2 г. Тварини цієї групи на початку дослідження споживали 21,0 г суміші, на сьому добу – 45,5 г та на тридцять добу 152,8 г корму. У контрольній групі тварин за тридцять діб дослідження у 33,3 % кошенят виявлено диспепсію.

У дослідній групі тварин спостерігалось збільшення на 1,5 і 0,2 °С температури тіла, на 4,6 і 175,4 г маси тіла, на 9,9 і 72,8 г кількості спожитого корму відповідно до сьомої й тридцятої доби дослідження та зменшення на 33,3 % кількості тварин з розладом шлунково-кишкового каналу.

#### СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Штучне вигодовування кошенят. Ukranimals.ru: веб-сайт. URL: <https://ukranimals.ru/zdorov-ja/20528-shtuchne-vigodovuvannja-koshenjat.html> (дата звернення 03.11.2020).
2. Як вигодувати кошенят без кішки? Штучне вигодовування кошенят. Порадімо: веб-сайт. URL: <https://poradimo.com.ua/79864-iak-vigodyvati-kosheniat-bez-kishki-shtychne-vigodovyvannja-kosheniat/> (дата звернення 03.11.2020).

3. Як правильно організувати штучне вигодовування кошенят. Animalukr: веб-сайт. URL: <https://animalukr.ru/pitannja-vidpovid/15846-jak-pravilno-organizuvati-shtuchne-vigodovuvannja.html> (дата звернення 03.11.2020).

4. Як годувати кошенят від народження до 3-х місяців. Котоманія UA: веб-сайт. URL: <https://www.kotomaniya.com.ua/goduvannya-koshenyat-vid-narodzhennya-do-3-h-misyatsiv/> (дата звернення 03.11.2020).

**УДК: 619:618.19-084:636.22.28**

**ПРОЦЕНКО Т.С.**, магістрантка

Науковий керівник – **ВЛАСЕНКО С.А.**, д-р вет. наук

*Білоцерківський національний аграрний університет*

Pro2722@gmail.com

## **ЕФЕКТИВНІСТЬ КОРІВ З СЕРОЗНИМ МАСТИТОМ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ НОВОКАЇНОВОЇ БЛОКАДИ НЕРВІВ ВИМЕНІ ТА ПЕНІКАНУ П**

Досліджено поширеність різних форм маститу у корів та залежно від періоду лактації, сезону та рівня продуктивності. Вивчені технологічні умови утримання та доїння та визначені основні фактори ризику розвитку запалення молочної залози у корів. На основі бактеріологічних досліджень секрету вим'я хворих корів та особливостей клінічного розвитку запалення розроблений комплексний метод лікування із застосуванням короткої новокаїнової блокади нервів вимені й Пенікану П та визначена його ефективність.

**Ключові слова:** корови, мастит, мікрофлора, ексудат, новокаїнова блокада нервів вимені, Пенікан П.

Мастит є однією з найбільш розповсюджених хвороб і призводить до значних економічних втрат та передчасної вибраковки корів, як на молочних фермах України, так і закордонних [1–3]. Незважаючи на значні успіхи дослідників у питаннях етіології і патогенезу маститу, зазначена патологія залишається нагальною проблемою для виробників молока.

В літературних джерелах [4, 5] також широко описані різні методи лікування тварин із запаленням молочної залози, але саме специфічна мікрофлора на кожній фермі може істотно знижувати ефективність терапевтичних заходів. Тому пошук і впровадження нових, більш ефективних методів боротьби з маститом корів не втрачає своєї актуальності.

**Метою нашої роботи** було встановити поширеність та причини виникнення маститу у високопродуктивних корів, розробити і впровадити ефективний метод лікування та надати господарству рекомендації щодо збереження здоров'я молочної залози.

Експериментальна частина роботи була виконана на МТК «Петриківське молоко» ТОВ «Украгроком», який знаходиться у с. Нова Прага Кіровоградської області. У своїй роботі використовували клінічні, мікробіологічні, статистичні методи дослідження.

Частота розвитку субклінічного маститу у корів становила 40,1 %. Клінічний перебіг запалення молочної залози діагностували у 19,3 % корів. При цьому, найвищі показники захворюваності, як клінічного так і субклінічного, спостерігалися взимку (29,3% та 47,9%) та весною (15,1% і 44,6%). Влітку захворюваність зменшувалася до 11,2 % і 33,3%, відповідно. Майже на такому рівні вона залишалася восени – 9,8% клінічний мастит та 37,4% субклінічний мастит. Найчастіше у корів виникала серозна і катаральна форми маститу. А у віковому аспекті, найбільша захворюваність корів клінічним маститом спостерігалася у корів з 4-ю і 5-ю лактацією.

Встановлено, що клінічний мастит виникав у 90,6% хворих корів впродовж післяродового періоду та подальшої лактації, у 3,3% – в період запуску, а у 6,2% – під час сухостою. У 39,4% випадках передчасного вибуття корів із стада причинами були індурація молочної залози та агалактія.

Основними збудниками серозного маститу у корів дослідного господарства були стрептококи, стафілококи та кишкова паличка. При цьому спостерігалася різна комбінація їх асоціації.

Проведений нами аналіз умов утримання, технології доїння, ветеринарного обслуговування молочного стада дозволив окреслити окремі фактори ризику виникнення маститу у корів: